

INSTITUCIONS DE DRET COMUNITARI

Dra. Mar Campins Eritja

Departament de Dret Penal i Criminologia i Dret
Internacional Públic

Universitat de Barcelona

“

“Donat el caràcter i la finalitat exclusivament docent i eminentment il·lustrativa de les explicacions a classe d'aquesta presentació, l'autor s'acull a l'article 32 de la Llei de propietat intel·lectual vigent respecte de l'ús parcial d'obres alienes com ara imatges, gràfics o altre material contingudes en les diferents diapositives”

La integració econòmica

- Creació d'un espai econòmic que comprén el territori dels EM, en el que els diferents factors de producció estan liberalitzats en condicions anàlogues a les d'un mercat intern
- Les fases d'integració econòmica:
 - Zona de lliure canvi
 - Unió duanera
 - Mercat comú-Mercat interior
 - Unió Econòmica i Monetària

La integració econòmica

Les finalitats de la integració econòmica de la Unió Europea:

- Creació d'un Mercat Comú i progressiva aproximació de les polítiques econòmiques dels Estats Membres (Tractats de Roma de 1957).
- Assoliment del Mercat Interior sense obstacles físics, fiscals o tècnics, donant més importància als aspectes socials de la integració (Acta Única Europea de 1986).
- Creació d'una Unió Econòmica i Monetària i foment de la cohesió econòmica, social i territorial (Tractat Maastricht 1992).
- Arts. 3.3 i 3.4 del TUE → objectius de mercat interior i unió econòmica i monetària.

La integració econòmica

- Mercat comú (TCEE, Títols II i IV del TFUE):
 - Lliure circulació de mercaderies.
 - Lliure circulació de persones (treballadors i dret d'establiment)
 - Lliure circulació de serveis.
 - Lliure circulació de capitals.
- Mercat interior (AUE 1986):
 - Eliminació obstacles físiques, tècnics i fiscals dins la Comunitat Europea.
 - Harmonització de les legislacions nacionals.
 - Prevenció d'obstacles a la llibertat de circulació.
 - Preocupació per la cohesió econòmica i social, ja que l'acció del mercat no condueix a la distribució de la riquesa.
- Unió Econòmica i Monetària (TUE 1992):
 - Una unió monetària amb una moneda única.
 - La unió econòmica és sols una coordinació de les polítiques econòmiques dels Estats Membres
 - La unió monetària sense unió fiscal i política no acaba de funcionar

La creació del mercat interior

- Les llibertats comunitàries tenen un exclusiu sentit econòmic i es realitzen en la mesura que siguin necessàries per garantir el funcionament del mercat interior.
- Els Tractats exclouen la liberalització de les activitats que no tenen contingut econòmic:
 - Alguns treballs en l'administració pública en l'àmbit de la lliure circulació de treballadors (art. 45.4 TFUE).
 - Activitats que participen en l'exercici d'autoritat pública en l'àmbit del dret d'establiment i lliure prestació de serveis (art. 51 TFUE).
- Els Tractats preveuen supòsits en que els Estats Membres poden no aplicar la liberalització comunitària:
 - Protecció de la salut, de protecció del patrimoni, d'ordre públic, moralitat i seguretat públiques ..etc. en l'àmbit lliure circulació de mercaderies (art. 36 TFUE).
 - Ordre públic, seguretat pública i salut pública en l'àmbit lliure circulació de persones (art. 45.3, 52 i 62 TFUE).

Principis i mètodes per a la realització de les llibertats comunitàries

- **Principi de progressivitat:** necessitat d'un període de temps per dur a terme les modificacions necessàries per adequar l'ordenament jurídic i l'estructura productiva dels Estats Membres
- **Principi de no discriminació per raó de la nacionalitat** entre les persones físiques i jurídiques dels Estats Membres (art. 18 TFUE).
- Noció de discriminació segons el TJUE:
 - Tractar de manera diferent situacions iguals o tractar idènticament situacions diferents.
 - Estan prohibides les discriminacions ostensibles basades en la nacionalitat i totes les formes dissimulades de discriminació que condueixin al mateix resultat.
- **Principi d'equivalència en les condicions d'accés al mercat:** atenent a que hi ha divergències en les legislacions de cada Estat, que no són discriminatòries, però que causen restriccions a la lliure circulació.

Principis i mètodes per a la realització de les llibertats comunitàries

Principi de progressivitat:

- necessitat d'un període de temps per dur a terme les modificacions necessàries per adequar l'ordenament jurídic i l'estructura productiva dels Estats Membres.
- En el moment inicial de la creació de les Comunitats Europees:
 - Període transitori de 12 anys, que finalitzava l'1 de gener de 1970.
 - Eliminació gradual dels drets de duana entre els Estats.
 - Adequació progressiva dels monopolis de caràcter comercial.
 - Eliminació progressiva dels obstacles a les llibertats.
- A partir de cada nova adhesió → progressivitat i períodes transitoris en relació al nou Estat Membre i la seva adaptació.
- Acta Única Europea → el Mercat Interior amb termini 31-12-1992.
- Consecució de la Unió Econòmica i Monetària en quatre etapes:
 - 1 Completa realització de la lliure circulació de capitals (1-1-1994).
 - 2 Compliment d'uns criteris de convergència (inflació i dèficit públic) per part dels Estats Membres.
 - 3 Fixació dels tipus de canvi dels països participants (1-1-1999).
 - 4 Posada en circulació de la moneda comuna (1-1-2002).

Principis i mètodes per a la realització de les llibertats comunitàries

Principi de no discriminació per raó de la nacionalitat:

- Principi de no discriminació per raó de la nacionalitat entre les persones físiques i jurídiques dels Estats Membres (art. 18 TFUE).
- Noció de discriminació segons el TJUE:
 - Resulta discriminatori tractar de manera diferent situacions iguals o tractar idènticament situacions diferents.
 - Les diferències de tractament prohibides són les que resulten de les activitats humanes i, especialment, de les autoritats públiques.
- Contingut del principi de no discriminació → es tracta d'assegurar en cada Estat la igualtat de tracte amb el nacional per a tots els ciutadans comunitaris que duguin a terme una activitat econòmica (o per a les mercaderies procedents d'altres Estats Membres o per als capitals de persones residents a la Unió Europea).
- Obligacions dels Estats Membres:
 - Obligació de no introduir noves discriminacions en la seva legislació o en la seva pràctica administrativa (clàusula *stand still*).
 - Obligació d'eliminar les restriccions existents

Principis i mètodes per a la realització de les llibertats comunitàries

Principi d'equivalència en les condicions d'accés al mercat:

- Fonament → hi ha divergències en les legislacions de cada Estat, que no són discriminatòries però que causen restriccions a la lliure circulació.
- Objectiu → que les condicions d'accés al mercat (de treball, de capitals, de serveis o de mercaderies) previstes en cada legislació siguin equivalents en tots els Estats Membres (no cal que siguin necessàriament les mateixes, però sí que siguin equivalents i es reconeguin com a tals).
- Les institucions comunitàries poden adoptar mesures de coordinació, aproximació o harmonització de les disposicions legislatives, reglamentàries i administratives dels Estats Membres que estableixin aquestes condicions per tal de fer-les equivalents (per exemple, arts. 114, 115 TFUE).